

SLUTRAPPORT

Dnr 3.1.17-11087/2017

2020-02-20

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Regeringsuppdrag att inrätta en samordningsfunktion för ekologiska livsmedel samt att utarbeta en åtgärdsplan med etappmål

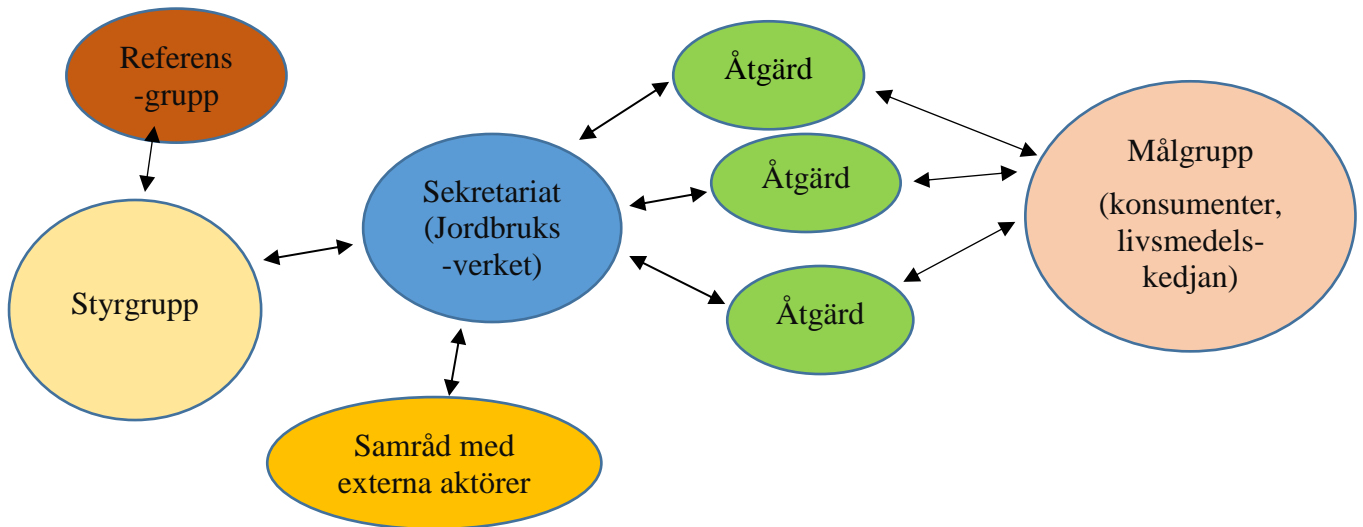
Bakgrund

Av regeringsuppdrag från den 15 juni 2017 framgår att Jordbruksverket i samråd med berörda myndigheter, företag och organisationer inom hela livsmedelskedjan samt konsument- och miljöorganisationer ska inrätta en samordningsfunktion för produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel. I uppdraget ingår även att ta fram en åtgärdsplan med etappmål för att nå regeringens mål att 30 procent av jordbruksmarken och 60 procent av den offentliga konsumtionen ska vara ekologisk 2030. Målet är kopplat till den svenska livsmedelsstrategin. Uppdraget löper till och med 2019 och ska slutrapporteras senast den 28 februari 2020. Uppdraget delrapporterades den 28 februari 2019.

Vårt arbete med uppdraget

”Åtgärdsplan för att öka produktion, konsumtion och export av ekologiska livsmedel, rapport från ett regeringsuppdrag om ekologiska livsmedel” (Rapport 2018:6), utarbetades i brett samarbete med aktörer i livsmedelskedjan och lämnades till regeringen till den 28 februari 2018. Underlag till rapporten om möjligheter, hinder och förslag på åtgärder diskuterades i fem workshops och genom flera andra kontakter med olika intressenter och involverade totalt över 100 personer som representerade omkring 70 företag, organisationer och myndigheter.

När åtgärdsplanen var överlämnad påbörjades arbetet med att inrätta samordningsfunktionen. Jordbruksverket diskuterade samordningsfunktionens utformning tillsammans med externa aktörer tidig vår 2018 och den beslutades tillsammans med stadgarna innan sommaren 2018.

Samordningsfunktionen har drivits av ett mindre **sekretariat** med fyra anställda på Jordbruksverket. Sekretariatets huvudsakliga sysslor har varit följande:

- utlysa medel och upphandla tjänster
- ha samråd med externa aktörer inför prioritering av åtgärder
- ta fram förslag till styrgruppen och sammankalla till möten i styrgruppen
- ta fram beslut om tilldelning av medel
- granska och följa upp pågående projekt
- betala ut medel till projekt
- svara på frågor från pågående projekt och andra aktörer
- delta i och stimulera till nätverkande och erfarenhetsutbyte
- hantera uppdraget i förhållande till EU:s statsstödsregler
- omvärldsbevaka den ekologiska marknaden
- ha dialog med Näringsdepartementet
- rapportera till Näringsdepartementet

Styrgruppen har haft sex medlemmar. Ett tiotal externa aktörer tillfrågades om en plats i styrgruppen och ungefär lika många aktörer fick frågan om att ingå i referensgruppen. Många tackade nej till att ingå i såväl styrgrupp som referensgrupp. Skäl som angavs var tidsbrist, att man inte kunde ställa sig bakom målen i regeringens handlingsplan eller inte kände sig tillräckligt berörda. Slutligen skapades en styrgrupp som består av Jordbruksverket (ordförande och vice ordförande), LRF, KRAV, Livsmedelsverket och Kost & Näring. Projektledaren för ekouppdragen på Jordbruksverket är ständigt adjungerad till styrgruppsmötena.

Styrgruppens roll har varit att ge synpunkter på prioriteringar mellan åtgärder inför utlysningar samt hur medel ska tilldelas inför beslut. Under 2018 hölls fem och under 2019 hölls tre styrgruppsmöten. Enhällighet har eftersträvat och uppnåtts överlag, men Jordbruksverket har fattat alla beslut. Styrgruppens protokoll har lagts ut på Jordbruksverkets webbplats, där även annan information om uppdragen och arbetet med åtgärdsplanen finns.

Referensgruppen har bestått av Upphandlingsmyndigheten, Sveriges Konsumenter, Naturvårdsverket och Naturskyddsföreningen. Behovet av att involvera referensgruppen har varit sparsamt och det har snarare varit styrgruppen som haft rollen som referensgrupp, eftersom styrgruppen inte har haft någon beslutande funktion.

Sekretariatet har haft ett fysiskt **samråd** med externa aktörer. Övriga samråd har varit korta och ad hoc betonade via telefon eller Skype.

Dialog med aktörer som på olika sätt arbetar med att främja den ekologiska marknaden för livsmedel har pågått löpande. Det har inte varit möjligt att involvera dem ingående i sekretariatets arbete då dessa aktörer haft intresse av att driva projekt inom de **åtgärder** som finansieras av uppdraget.

Sekretariatet har administrerat fyra utlysningar på sammanlagt drygt 51 Mkr 2018-2019. Dessutom har kommunikationstjänster upphandlats för knappt 500 Tkr. En detaljerad redogörelse av åtgärder och projekt som satts igång finns i den rapportering som görs enligt regeringsuppdraget av den 26 april 2018 om att realisera åtgärdsplanen.

Samordningsfunktionens uppdrag och finansiering sträckte sig 2017-2019, samtidigt som uppdraget att realisera åtgärdsplanen löper 2018-2020. En del av de 12 Mkr som avdelats för samordningsfunktionens arbete har använts för att finansiera projekt enligt åtgärdsplanen 2018-2019. Under 2020 kommer en summa av de medel som avdelats för uppdraget att realisera åtgärdsplanen att användas för att finansiera samordningsfunktionens arbete.

Slutsats för samordningsfunktionens arbete

I regeringsuppdraget ingick att främja produktion och konsumtion, att bidra till utbyte av erfarenheter och dialog, att utreda marknadens funktionssätt samt att identifiera flaskhalsar i produktionsledet.

Jordbruksverket arbetade inledningsvis med dessa delar av uppdraget i samarbete med branschens aktörer. Resultatet är åtgärdsplanen och samordningsfunktionen. I det fortsatta arbetet valde vi att istället utlysa medel för att därmed låta marknadens aktörer göra det mesta av arbetet med främjande, dialog, utredningar och analyser. Sekretariatet har varit representerat vid de flesta seminarier, konferenser och mässor som ekoaktörerna anordnat de senaste åren.

Jordbruksverket bedömer att arbetet inom samordningsfunktionen varit effektivt. Vi hittade tidigt bra former för samarbete såväl internt som med externa aktörer. Fyra personer på Jordbruksverket har arbetat i varierande grad med uppdraget inom sekretariatet. Dessa personer har haft den kompetens som behövts för att hantera uppdraget professionellt. Vårt fokus har varit att utgå från åtgärdsplanen. Den återkoppling vi fått från externa aktörer på hur samordningsfunktionen varit organiserad och hur sekretariatet skött uppdraget har varit positiv.

Mer information om samordningsfunktionen och projekt som beviljats medel finns på Jordbruksverkets webbplats under sidan "Så ska eko öka".

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Åsa Lannhard Öberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anders Swahnberg, Olof Johansson, Ingrid Eilertz och Pär Åkesson deltagit.

Christina Nordin

Åsa Lannhard Öberg